

KORT OCH BLANDAT, volym 5

Dialektlös

Det var i början av 70-talet och jag hade träffat pitebon Dick, (som skulle bli mina barns far) Jag gillar den dialekten och jag la till en del piteord i mitt ordförråd. Ord som "nalta" och "åssit" ("lite" och "ingenting"). Till slut sa mamma åt mig att det bara lät löjligt när jag egentligen inte talar pitemålet – och förmodligen var det tveksamt med uttalen också!

Så jag slutade och var istället lessen och avundsjuk på piteborna som hade en dialekt men inte jag.

I slutet av 80-talet flyttade jag och mina två söner till Uppsala. Jag hade fått jobb på ett ålderdomshem och skulle börja med att "gå dubbelt" på en avdelning. För att vara säker på att komma rätt på en gång, så gick jag fram till en kvinna nere i foajen.

- Ursäkta mig, sa jag. Men kan du tala om för mig vars C2 är.
- Är du från Norrland frågade hon direkt
- Joo, sa jag förundrad. Men hur kan du veta de.
- Här säger man inte "vars", svarade hon med ett leende och la till, och inte säger man joo heller.

Efter flera månader i Uppsala var vi på besök i Skellefteå för första gången sen flytten. Efter att inte ha haft den bekanta dialekten omkring mig på ett tag, kunde jag plötsligt urskilja den. Jag tyckte att alla lät som gamla bekanta.

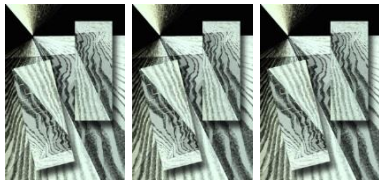
Det här med dialekter kan också förekomma inom andliga områden.

Vid ett tillfälle kom jag i kontakt med en kvinna i min ålder. Vi pratade om vårt behov av Gud och hur allting hänger samman. Det var många av våra ord som snuddade vid varandra men ändå kändes hennes ord främmande och svärgreppbara när de nådde fram till mina öron. Hon talade om det stora jaget som vi en dag alla ska vara en del av. Om hur Gud är oss

lika nära som vår egen andedräkt ... Att han vill leda oss in i sitt mål för oss ... Att vi egentligen menar samma sak fast vi inte använder samma ord.

Men hur övertygande och säker hon än försökte vara, så var det nåt som inte fanns där. Först kunde jag inte sätta fingret på vad, utöver det uppenbara, som Jesus och behovet av frälsning. Men plötsligt såg jag det: Det var igenkännandet! Det var den där mysiga samhörighetskänslan som säger att man hör ihop och har något (eller snarare Någon) gemensamt. Det var den där ivern och glädjen över att prata om sådant som båda har en erfarenhet av. Som den där känslan man kan få när en främmande människa visar sig vara norrifrån och man kan prata om platser som man både känner till och där man kanske till och med har gemensamma vänner och bekanta.

Kanske är det just så enkelt att känna igen varandra i den andliga sfären – man behöver bara påminna sig om hur det känns att träffa på nån som talar samma dialekt.

"Fåfånglighetens fåfånglighet - allt är fåfånglighet och ett jagande efter vind"

kan man läsa i Predikaren i gamla testamentet.

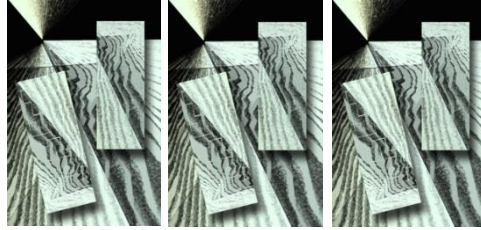
När man hör ordet fåfång så tänker man kanhända på nån som är högfärdig och det som är fåfångligt är tomt och meningslöst. Men märkligt nog kan vi ibland sträcka oss efter det i alla fall! Ja nu ska jag kanske inte säga "vi" i det här läget? Jag får väl tala för mig själv.

Jag hade just börjat åka till jobbet när såg jag mitt ansikte i backspegeln och märkte att jag glömt ta på mig örhängena och halsbandet som jag köpt dagen innan. Det var inga märkvärdigheter, de hade bara kostat tio respektive tjugo kronor på rea men jag hade tagit på mig tröjan som skulle passa så bra till ...

Jag började backa eftersom det inte gick att vända på den smala vägen. Bakrutan gav inte den bästa sikt när jag försökte hålla koll på den snöiga vägen. Vips så var jag nere i ett smalt dike och kilades fast mot ett uthus. Efter flera resultatlösa försök att ta mig upp, var det bara att gå in och ringa efter hjälp samt meddela jobbet att jag var försenad.

En av våra pensionerade vänner hade möjlighet att komma – och med hjälp av spade, grushink och handkraft kom jag upp på vägen igen och kunde åka in till mitt arbete.

Hur gick det då med smyckena kanske någon undrar – jo de låg kvar i väskan som jag redan hade med mig i bilen. Så nåt mer fåfångt än det här har jag inte gjort på bra länge.

Några dagar innan hände nåt annat som har med bilar att göra.

Det var sen lördagkväll och gubben och jag var på hemväg. När vi just kommit in i vårt lilla samhälle blev vi påkörda av en bil, som inte heller väntade sig att det skulle vara någon annan ute på dessa kvällstomma gator.

Det blev en ordentlig smäll på förarsidans bakdörr och bakskärm. Jag kan väl inte säga att det var nära ögat – men det var nära gubben. Och en gubbe som man fått vänta över tjugo år på, vill man gärna ha kvar.

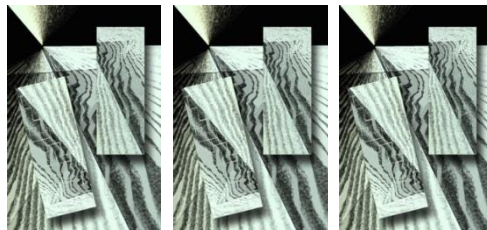
Kvällstomma gator sa jag tidigare men plötsligt var det några tonårsgrabbar kring gubbens bil och några en bit längre bort vid den andra bilen (en epatraktor). Det var trevliga grabbar och en av dem hade hämtat en sopborste och fick bort det mesta av glaset från vägen. De frågade vad som hänt och vi förklarade och småpratade med dem. Jag sneglade på gubben och såg att han hade ganska trevligt.

"Du tycker det här är roligt du!" sa jag. Det var nog mer ett påstående än en fråga.

"Ja det händer ju i alla fall nåt", sa han och såg glad ut. "Det är bara plåtskador – det hade kunnat vara värre!"

Visst hade det kunnat vara värre men när det small blev jag ganska skärrad och pojkstackaren i den andra bilen tyckte jag synd om. Visst hade han varit ouppmärksam men han var nykter och hade inte kört för fort. Vi fick hans personuppgifter men han ville inte ha polisen till platsen ...

"Det är det här med epatraktorer", sa han, "de är inte alltid riktigt lagliga!"

Det är svårt att ha kontroll över det som händer och visst försöker jag tänka på att vara koncentrerad när jag kör bil och självklart använda bilbälte.

Jag gör inga farliga saker och rör mig inte i sammanhang som är kända för sin skadlighet. Jag varken röker, super eller använder droger och jag vill försöka äta lite nyttigare. Jag vill vara rädd om de dagar jag har, även om jag slarvar bort de flesta av dem.

Men hur många av dessa dagar kan jag hålla kvar bara för att jag vill det? Och vad hjälper det, på sikt, att kaka morötter istället för chokladpraliner?

"Man ska hålla vikten", säger nån "för det är ohälsosamt att vara för tjock"

"Javisst," kan jag då tänka med mina extrakilon. "Men tänk om en mager människa ramlar ner i en vak eller ett hål och försvinner – medan jag sitter kvar som en kork och är lättare att få upp ... "

"Jamen det är väl lite långsökt", skulle då någon säga och kanske tillägga ... "och förresten så är det en av de sämsta ursäkter jag någonsin hört!"

"Långsökt och långsökt" skulle jag då svara "det finns väl mycket som händer som är långsökt!"

Nu ska jag berätta om en sådan långsökt händelse:

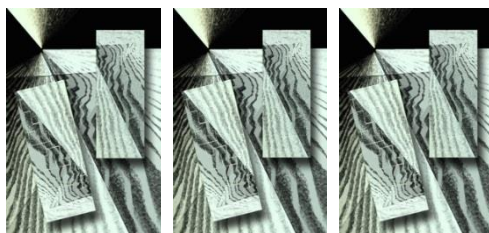
Strax efter nyår bjöd vi hem några vänner på lunch efter söndagsmötet i kyrkan. De kunde inte stanna så länge eftersom gubben och jag var bortbjudna på fika på eftermiddagen.

Jag brukar, som sagt, vara uppmärksam på sådant som kan skada. Jag lägger inte handen på en varm platta eller över ett brinnande ljus. Men jag hade inte en tanke på fara när jag fattade ett ordentligt tag i en sked som stod i en skål med kall sås!

Min väninna, som hjälpte mig att plocka undan från bordet efter vår trevliga lunch, tänkte inte på att skeden varmt sig ordentligt över det värmeljus som skulle skapa mysig stämning. Förvåningen var till en början större än smärtan – men sen tog smärtan över!

Jag anlände till fikafesten med ena handen i en vattenfylld glasburk. Handen satt fast i ena änden som den skulle och låg inte ensam i burken och skvalpade – men det var ändå en udda syn. Att ha handen i kallt vatten var enda sättet jag kom på för att lindra smärtan – och jag ville inte så gärna missa det där goda fikabrödet.

Det är så lite vi vet och så osäkert att rätt kunna skydda sig mot alla eventualiteter. Visst ska vi undvika att vara dumdristiga. Men när är vi dumdristiga, egentligen?

Det är lätt att reta upp sig på livets små förtretligheter. Som att inte få ut katten innan man ska iväg till jobbet. Det är inte kul när de behov som ska göras utomhus görs inne i stugvärmens istället.

Jag ringde till gubbens arbete när jag åkte in till mitt eget.

- Nu är jag trött på din pisskatt som bara gömmer sig för mig, när jag ska släppa ut henne. Jag har sökt och sökt men jag kan ju inte hålla på och söka henne hela dan. Jag ville bara tala om för dig att hon fortfarande är inne och så vill jag tala om att jag är på dåligt humör!
- Ja, jag tycker att jag hör det, svarade han.

När jag kom till jobbet muttrade jag om katten för min kollega och hon sa att det hänt en allvarlig bussolycka ovanför Uppsala. Min klagan vändes i skam.

Jag kommer i värsta fall hem till ett hus med kattpink – de som förlorat en anhörig kommer hem till en tom plats som aldrig kommer att fyllas.

Jag hade en klump av gråt inom mig resten av dagen. Jag tänkte på dem som förlorat en familjemedlem; en arbetskamrat eller nära vän. Livet är så skört och det kan slitas av med så enkla medel som att ta lokaltrafiken in till sitt arbete.

En kvinna, läste jag i tidningen, åkte med en buss som hon normalt inte brukar ta. Bara för att hinna gå på bokrean innan jobbet ...

Det finns frågor som är svåra att besvara för dem som försöker ge sig på det konststycket. Svåra, och i det närmaste omöjliga, att hitta ett begripligt svar på. Svaren verkar finnas på en plats som vi inte har tillgång till.

I stora och svåra olyckor vänds snabbt en anklagelse mot någon eller några. En syndabock måste letas fram och helst straffas. Orsaker måste hittas så att man kan säkra sitt liv igen – så att man kan förvissa sig om att det inte händer en gång till. För har man blivit förskonad från den smärta och bottenlösa förtvivlan vid just **den** olyckan - så vill man att omständigheter ska säkras så att det inte händer igen. Så att det inte drabbar nån som står en nära!

Det finns många svåra frågor och en logik som synes obefintlig. Vi har inga svar och ska inte ge sken av att ha dem heller.

Vi kan hålla om och finnas där, för dem som har råkat ut för en stor och svår förlust. Det är bättre att gråta tillsammans, än att komma med tomma ord som inte har täckning. För dem med ett himmelskt hopp kan det vara lättare att ta emot tröst – men för dem som inte har ett sådant hopp, kan det upplevas som ett hyckleri att säga, att allt är väl!

Många av kyrkans folk kallas in till olika kriscentra när det händer stora och svåra saker. De är viktiga och det är ett gott tecken att det är just till kyrkan många söker sig vid hopplöst svåra situationer.

Men vad är det som sägs av tröst? Kyrkan har fått ett mandat men vad innebär det egentligen? Är det en allmän och generell evighetslösning som kyrkan har i uppdrag att erbjuda? Är vi alla på väg åt samma håll oavsett det jordiska ställningstagandet? Ett kollektivt extraerbjudande. Är våra egna personliga val helt överflödiga?

Det är svåra frågor och själv skulle jag föredra att trösta en sörjande med att himmelen är slutdestinationen för alla och att vi alla kommer att ses igen. Det skulle vara så enkelt om det vore så – och det skulle vara så bra om det vore så. Jag skulle verkligen vilja att det är så!

Men ... och det är en stor och svår fråga: Är det verkligen så! Är det verkligen så att alla livsresor har slutdestination himlen? Oavsett vilket färdssätt man väljer och oavsett vilken station man kliver på?

Hallsberg är en järnvägsknut och det går att komma till många platser härifrån. Men ska jag boka biljett måste jag veta vart jag ska. Och är det någon plats jag vill åka till så måste jag ta reda på både perrong och avgångstider.

När det gäller livets slutdestination – hur blir det då? Visst är Gud god och visst vill han att alla ska komma till himlen. Men även här måste vi visa upp biljetten. Den är köpt och betalningen är given men vi måste hämta ut den och se till att vi har den med och kan visa upp – som det heter – ett giltigt färdbevis.

Tänk om representanter för till exempel SJ, säger till allt och alla – Nä det finns inga krav för att åka med våra tåg. Kliv på bara – var helst ni vill – det är ingen som säger nåt om det. Någon biljett behövs inte. Och det fina erbjudande som vi har just nu, är att ni alla kommer att hamna vid samma slutdestination. Ja faktiskt oavsett om ni vill det eller inte!

(Av och till under många år har jag funderat på detta med himmel och helvete. Jobbiga funderingar som jag inte är ensam om att ha. Hur kan en kärleksfull Gud ... och så vidare!?
Idag tänker jag lite annorlunda och något av detta kan du läsa om under fliken "Reflektioner". I slutet av den sidan kan du trycka på "De förlorade".)